

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI** tarafından Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

Şeker pancarı üretimiyle entegre biçimde ortaya çıkan şeker pancarı küspeşi, hayvancılık açısından temel yem girdilerinden biridir ve özellikle Doğu Anadolu Bölgesi'nde üretici için hayati öneme sahiptir. Küspe, şeker fabrikalarının serbestçe tasarruf edebileceği ticari bir meta değil; pancar üreticisinin emeği karşılığında doğan yan ürün hakkıdır.

Muş'un Malazgirt ilçesinde bize ulaşan pancar üretimi yapan çiftçilerin aktarımlarına göre; Ağrı Şeker Fabrikası, Malazgirtli üreticilere tahsis edilmesi gereken küspeyi üreticilere vermemiş, bunun yerine bu ürünü başka kişi ve şirketlere satarak serbest piyasaya sunmuştur. Bu uygulama, pancar üreticisini kendi yan ürününü piyasadan satın almak zorunda bırakarak çiftçinin iki kez kaybetmesine yol açmıştır.

Küspeye erişemeyen üreticiler, hayvancılıkta artan yem maliyetleri nedeniyle ciddi ekonomik kayıplar yaşamış; bölgedeki pancar-hayvancılık döngüsü bozulmuş; kamuya ait bir işletmenin, üretici aleyhine ticari kazanç gözettiği yönünde güçlü bir kanaat oluşmuştur. Bu durum yalnızca bireysel bir mağduriyet değil, kamu işletmeciliği anlayışı, tarımsal adalet ve bölgesel kalkınma politikaları açısından ciddi bir sorundur.

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın; şeker fabrikalarının üretici havzalarındaki çiftçilerin haklarını koruma, yan ürünlerin adil dağıtımını sağlama ve kamu zararını önleme yükümlülüğü bulunmaktadır. Buna rağmen, Malazgirtli üreticilerin küspe hakkının fiilen ortadan kaldırılması, bu yükümlülüklerin yerine getirilmediğini göstermektedir.

Bu bağlamda:

1. Ağrı Şeker Fabrikası tarafından, son beş yıl içinde Malazgirt'te pancar üreten çiftçilere tahsis edilmesi gereken toplam küspe miktarı ne kadardır?
2. Aynı dönemde, Ağrı Şeker Fabrikası tarafından üretici dışındaki kişi veya şirketlere satılan küspe miktarı ne kadardır ve bu satışlardan elde edilen gelir kaç TL'dir?
3. Malazgirtli pancar üreticilerinin küspe taleplerine rağmen bu ürünün kendilerine verilmemesinin gerekçesi nedir? Bu karar hangi yetkili veya yetkililer tarafından alınmıştır?

4. Küspe satışlarının, pancar üretim havzası dışındaki kişi ve şirketlere yapılması Tarım ve Orman Bakanlığı'nın bilgisi ve onayı dâhilinde midir?
5. Kspeyi alamayan üreticilerin artan yem maliyetleri nedeniyle uğradığı ekonomik kayıplara ilişkin Bakanlığınız tarafından herhangi bir tespit veya telafi çalışması yapılmış mıdır?
6. Ağrı şeker Fabrikası'nın bu uygulamasının, pancar üreticisinin yan ürün hakkını gasp ettiği ve kamu zararına yol açtığı yönündeki iddialar hakkında herhangi bir idari veya mali denetim başlatılmış mıdır?
7. şeker pancarı rimiyle entegre hayvancılığı desteklemesi gereken bir kamu işletmesinin, üretici aleyhine ticari kazanç gözetmesi Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından kabul edilmekte midir?
8. Malazgirtli üreticilerin kspeye erişiminin yeniden sağlanması için Bakanlığınız tarafından acil bir düzenleme yapılacak mıdır?